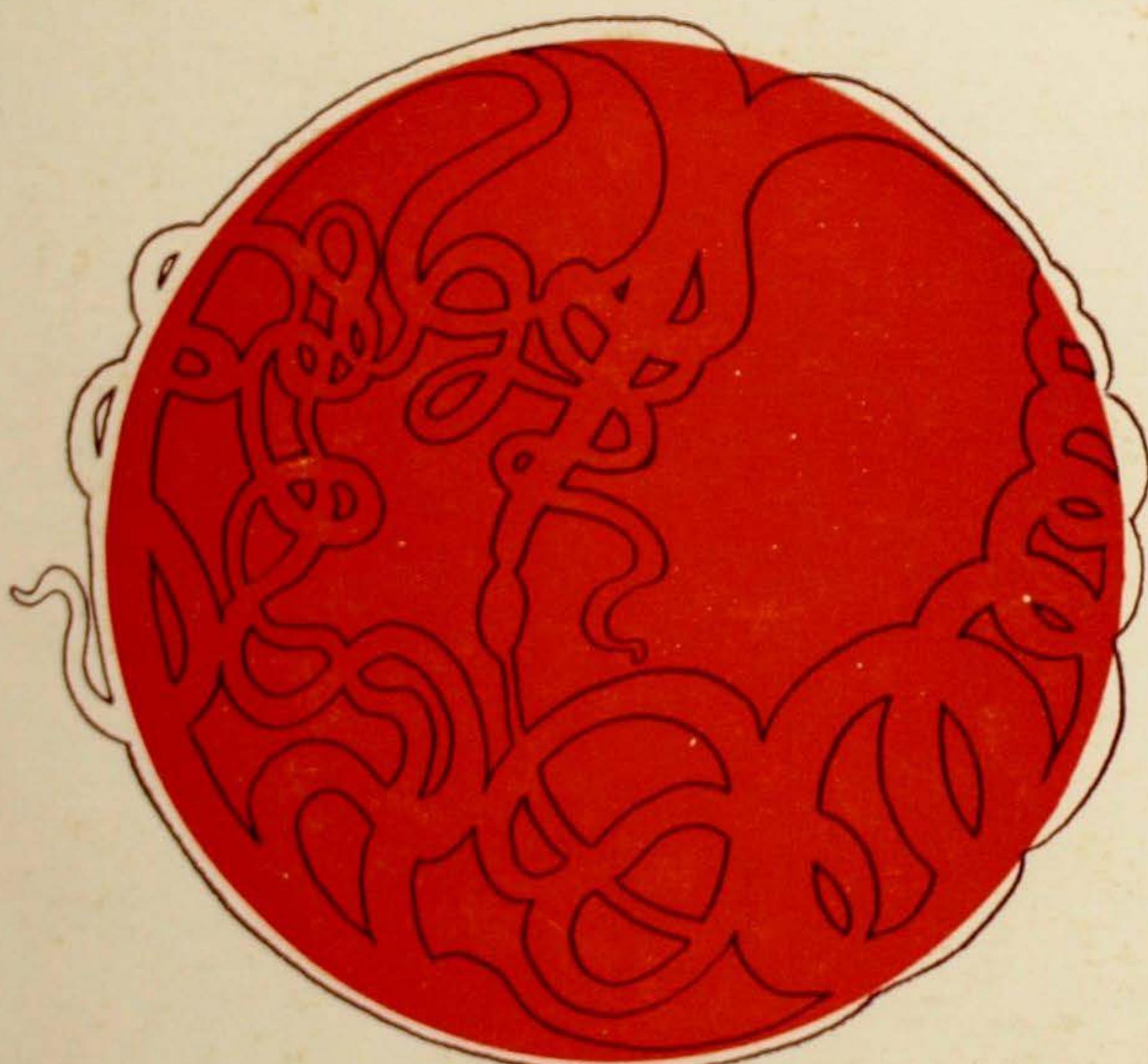

VLADIMIR ĐURIĆ
LAZAR FRANCIŠKOVIĆ
IVICA MANJĐUSOV

IZ RECENZIJE

Zov reči je zajednička knjiga stihova tri mlada subotička pesnika.

Vladimir Đurić se predstavlja ciklusom **Gde je moja pećina**. Vraća se na polazišta, iznova se kreće, dotiče ljudе, strepi, stranstvuјe, voli, razmišlja, tuguje. I život pred sobom, i pored rezigniranosti, smatra dovoljnim razlogom da se ne stane ni po koju cenu, da se ne prekine traženje smisla. Sve ovo Đurić izgovara jezikom neposrednim i jednostavnim, ali ne i siromašnim. Poetska figura u njega nikada nije sama sebi cilj. Uostalom, najveća vrednost Đurićevih stihova i jeste taj njegov laki, topli, jednostavni govor koji iza sebe skriva čitavo jedno malo ljudsko iskustvo — pošteno proosećano i bez laži kazano.

Ciklus **Mrginj** Lazara Franciškovića dovoljno je i ovlašiščitati da se doživi istinsko uzbudjenje zbog sočnih i svežih, još nečitanih pesničkih slika, ne retkih i ne slučajnih u ovog pesnika. Iznenadujućom snagom izraza, nekom silinom koja uznosi, ovaj pes-

15.-

PROF. BELA
EX LIBRIS
GABRIĆ

VLADIMIR ĐURIĆ
LAZAR FRANIŠKOVIĆ
IVICA MANJĐUSOV
ZOV REČI

zkh.org.rs

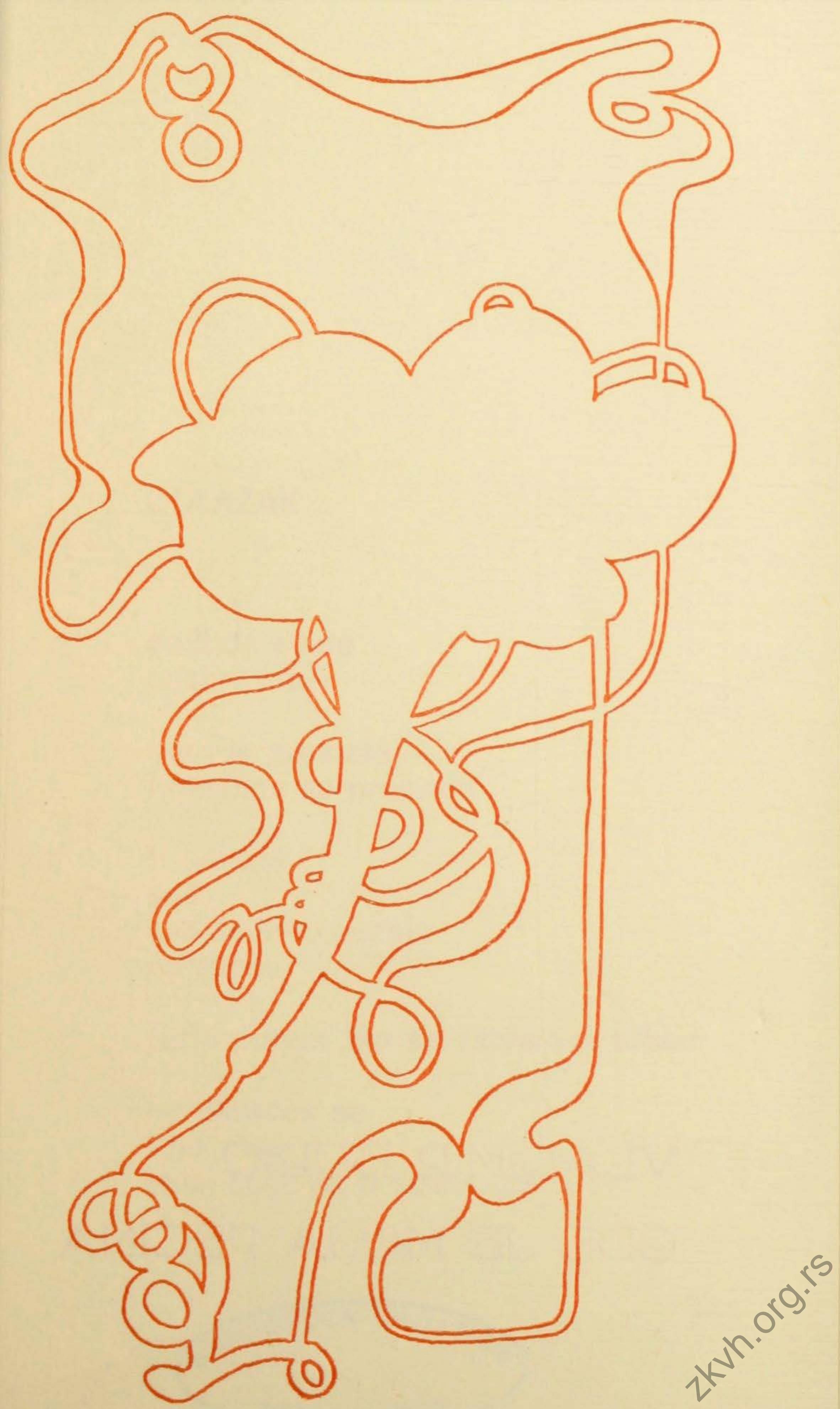
BIBLIOTEKA
»SAVREMENI PISCI«
UREĐUJE
REDAKCIJSKI ODBOR
RECENZENTI:
JOSIP KLARSKI
VLADIMIR STEVANOV

1977
»OSVIT«
IZDAVAČKO ODELJENJE ČASOPISA
»RUKOVET«

VLADIMIR ĐURIĆ
LAZAR FRANCIŠKOVIĆ
IVICA MANJĐUSOV

VLADIMIR ĐURIĆ
GDE JE MOJA PEĆINA

ODLAZAK

pođi do stene
udahni more

bura je prestala
i masline su procvale

ti odlaziš
sad
kad šišarke pucaju
na suncu

žuriš putem što se zatvaraza tobom

ne okrećeš se
i ne znaš
zbog čega su ti suzne oči

*

gde je moja pećina
kovčeg da iskopam
rebro da sakrijem
rekom da odlutam

gde je moja pećina
a kovčeg
a rebro
a reka
gde

GNEV

nadošle reke
nadošle oči
nadošlo sve

ka nebu
ruke se digle

a čovek zagledan
u crnicu
nikako da iščupa
oči zaglibele

a vuk u glavi
besan
zagrizao u crnicu
i gnev mu zablejao

STREPNJA

kome verovati
kad reka nadolazi:
moliš uzalud

jutro

čekanje nabujalo uz vodu
ruka
iščupan koren

kome verovati
kad gori podne
isušeno

uzalud priče
sumnja je zarila šake u glavu

kome verovati
kad reka nadolazi

a jutro preklano

*
kako da te nađem
u bespuću svom
ne vidim sa broda
obalu

*

noć je udarala kopitom
o zenice

noć je mrdala ušima
u pogledu žene
sa fenjerom

noć je oždrebila brigu
u plamenu

*

čudni su uglovi sobe
kao ljudi u njima
kad ih ne čuje niko

STRANAC

niko ne pita
ko si

gradovi čute
kao ruševine

Ijudi odlaze
da bi se vratili
za neko vreme

niko ne pita
ko si

gradovi ostaju
uvek isti

sa dva-tri krova više

SIZIF

grizeš
koru
hleba

psuješ

utekla voda
napukla zemlja
pusto vime

pljuješ
u dlan
ojađen

njiva ogrubela
kao koža
prepekla

pusto vime

grizeš
koru
hleba

psuješ

*

kad je napuštao kuću
poslednji put je pogledala
poslednji put videla
njegova leđa i ramena
kao da je znala

kad je napustio kuću
vrata su ostala
otvorena

PISMO BRATU

zašto ti majka ne piše
saznaćeš
brate moj
ako se vratiš

dugo je čekala
a onda
desilo se juče
mislio sam umorna je
spava
dugo je čekala
pa klonula

ako se vratiš
ne idi putem prema našoj kući
jer onaj krov
i onaj broj
ne postoji više

NEMIR

UJANA OMAM

sedim
ne sedi mi se
ustajem
slušam
samo veter
želudac me boli
otvaram knjigu
beonjače iskaču
tata je operisao čir na dvanaestopalačnom
ležem
miriše luk iz kuhinje
prokleti vreme
boli
slušam
samo veter
tata je operisao čir
mnogo puši
ja
cigaretu
za cigaretom
i sedim

međusom

međulj učinkovo

medenil medenil

medenil medenil

*
drveno zvono
umorno
od jahanja ptica
plamen sagoreva

OSUĐEN

ostavljam tišinu
korakom bezrepim
prebijam ulici rebra
i onaj odrezak zemlje
i sve u muk zapalo
napuštam
lomeći zglobove čaša

*
nemirne bore
što između nas leže
izvajane vетром
u tišini
razapelo je more
kao stare mreže
zadnjim pokretom
bačene dubini

OPET

more drhti u peni
nemo spavaju ostrva
u žbunu maslina
opet si tu
samo galeb doziva
kroz noć

NOĆ U TROGIRU

Ona ulica izmorena od koraka
Ona kuća kamena
Čovek koji svira
Ja na kamenu
Pacovi na buretu
(Jedan me gleda kao da se poznajemo)
I brod koji zove
Možda onog sa bradom
Možda onu bez voznog reda
Ili običnog mornara
Brod koji zove
I ona ulica
Izmorena od koraka
Ona kuća kamena
Čovek koji svira
Ja na kamenu
I dvonošci koji nadolaze
nadolaze

|

*
prolazim
zamrlom stazom

zvono
nečujno

probada me
crno pero goluba
razapeto
na krst

kupola plamti
neko je za orguljama

BUNTOVNIK

po povratku
kad osetiš pogled radoznalih

lica ispijena
od prašnjavog zraka
od staničnog dima

kad te umor
svojom grubom šakom

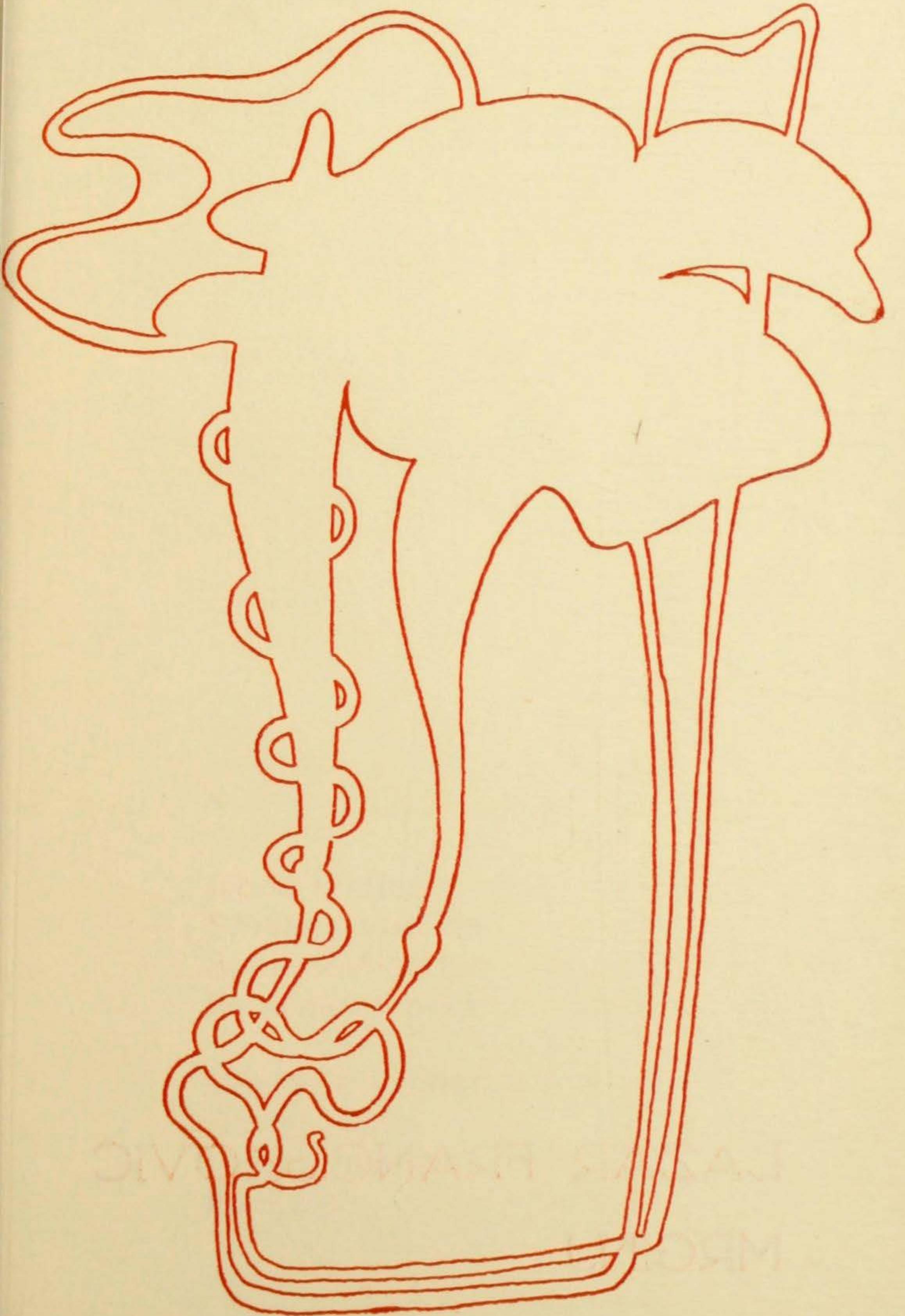
ostani tih

ipak je ostalo nešto
iza nas

nemoj da se okrećeš
razbacali su to dani
veoma vešto

zvuči kao melodrama

ali nemoj da se okrećeš
ako ne misliš stati

LAZAR FRANCIŠKOVIĆ
MRGINJ

Ispod krstina i
Studene vrućine
Suhe oranice i
Parasničke peći

Dijete je valjda
Davno jedno
Poemu ravnice
Ponijelo

MOST

Između vasi one i polja
Rastaljeni odsjaj jutra

Modra paučina nežna leđnjak
čuva svetu slobodu
Struna neimara pravca jezičica
Utopljena misao gradijelja

Granitna maglina čvrst, ali pliš
čuva vruće dnevnice

Spaja vrijeme
I ljude čuva vremenske mijene
čuva ljudske stvari

SUBOTICA

Varoš

Kao hrid u moru

Šibana hordama vremena

I ljudi

Kupana

Smrznutim vjetrom

Urasla u godove

Ravnice

Kao hrid

SUBOTICA JOŠ JEDNOM

Obala u magli
Drevni tornjevi grada
Posuti zlatnom prašinom
Blude

Atlaski pamuk putuje daljinom

SALAŠ

Stoji salaš
Ko pokisli vrabac

Smrznuta duga —
Zapeti luk tuge nad ravnicom

NADNIČARSKA

U razmrvljenim brazdama
Umor i nada nadničara

Lebde krila pšenice
Naćve u zlatnom praskozorju

NANA

Meka i lomna kao kriška kruha
Silna i tiha poput rijeka

Dobra nana
Seže u atare vasione

SNAŠA

Varka ove bogate Sahare
Usahla u temeljima

U snu —
Nage noge
Krv rose i
Strnjiku neku gaze

ONA

Po zgrbljenim krovovima
Rasuta mlijecna slama

Ona
Rođena u atarima
Između neba i zemlje
Na nekom nepoznatom salašu

Nikada nije došla

JESEN JE DOBA IZGUBLJENIH SINOVA

E da pogača bude
Što je jednom bila

(O, djetinjstvo raštrkano!)

TORNJEVI

Jarboli u žeravici
Sipaju miris bronze

Smiju se akordi tuge

JABLAM

Opori saputnik
Samoće
Šiknuo iz ravnice

ŽITO

Pjena od žita

Vjenčana haljina
Ravnice i njiva

Kosa nevjeste
Duga kao brazde ovoga kraja

VINOGRADI

Lovorov vijenac
Varoši u ravnici

NEBO

Antičko i atomsко nebo
Ljubopitljive ravnice

Razigrana utopija
Tajanstva

TIŠINA

Smušeni jecaj cvrčka
U ivanjskom klasju

Zamrli echo jare

FIJAKER

Mrtvim gradom
Sanjar neki putuje

VJETAR

Okrenut u bespuća

Ispranom cestom
Promuklim smjerom

Prati vjetar fijaker

NADA

Bezdušne mašine
U eteru srebra

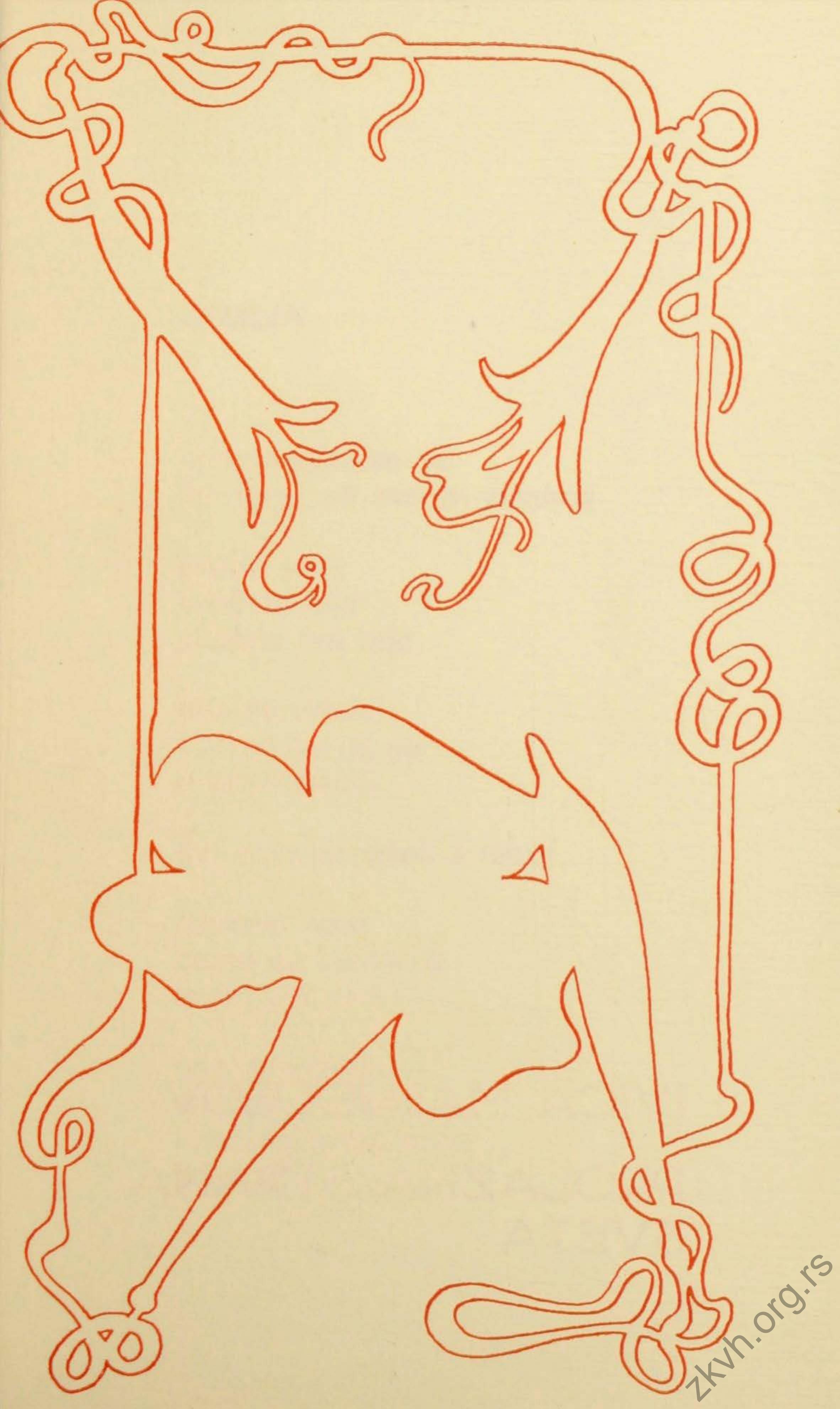
Gutaju ljudi

Azurnim panteonom njiva
Blješti fluoroscentni mlaznjak

Razdire debeli muk
Nadom

*

Kukuružnja i sirak
Trunu u zaborav
A
Njima je dijete ravnice
U duge ravničarske sate
Slabom gradilo rukom
Igračke iz bajke
Umjetnička djela
Konje i tambure

IVICA MANJĐUSOV
PROLAZNA STRANA
SVETA

ZEMLJA

opominjao sam je
ne igraj se mojim danima

pretio sam
vredelo nije
slušala me nije

ona se vrtela
i nikad da joj se
u glavi zavrti

svi smo se vrteli s njom

govorio sam
čemu se zamaraš
miruj bar noću

ona se vrtela
ona se vrtela
i možda nikad neće
prestati

*
velike kamene lopte
lete
ka praznom prostoru

sivilo sveta
gubi smisao daljinom

*

budi slomljena sada
zemljo budi hladna
moja senka mrtva
usta pusta
srušen oblak
duge kiše

nemirna strana sveta

sve je bilo na kraju
grada
sa parkom u duši

*

glas se umorno talasa
grube nam ruke miluje proleće

Ijudi ostaju isti
ratoborni tih
zubi im svetlucaju

oči pritiska pesak ovog grada

zaludne su košulje bele
odela svečano crna

zemlja je bela na grudima

*

žuto
poprskano platno
postalo je crna haljina
na telu večeri

crno je grmelo u senu
vode ni za ptice nije bilo

mirisao sam kosu njenu
a jutro kleći u vazduhu

*
ptica se u
mreži izgubi

preko ljudi i kuća
želja napravi
nekoliko krugova

*
istorija sam
za svet
koji dolazi
posle mene

trula jednačina
željna avantura

POKOJNIK

tiho mu je
u tvrdoj jazbini

sav teret sveta
kovčeg drži

videćemo
kostur i brkove

*

nekad su slike bile
stvarna vizija sveta

slika je bila stvarna
svet pun

*
velike vatre
što su harale
tinjaju pod zemljom

*
mogu samo
da je želim

danas nas deli
nekoliko sati
a sutra
ceo prošli dan

*

pustio sam ljude
preda mnom da idu

otišli su tako daleko
da sećanja iščeznuše

*

cvetovi korenje
u zvezde zakopali

otkri srce
da iz njega povadim
zagonetke smrti

*
tišina
ne čujem
senku

nedirnuta ruža
jabuka nedozrela

na usnama
nedorečena
velika priča

*
spava sa mrakom
davno
minula priča

jasno mi taj svet
oči vide

dugi koraci
rasteruju
stado magle

i opet me
razdire šarenilo

noć nad nama budno boli
ove noći
u meni je izvršena krađa

*

da sam je rukom
samo dotakao tada
rasplinula bi se
u vremenu kome ne pripada

od svega
u meni golo otkriće pesme:
slučajnosti je mnogo
na betonskoj livadi

*
stao je neko
na ugao
moje
mladosti

kap radosti

*
dan je
doneo povod za sutra

planuh srećan
izvan onog
što me čeka

*
može vasiona nestati
u beskraju ničega
može sve postati
apsolutno ništa

ja ću ostati
da grlim veliko prazno
ništavilo

SADRŽAJ

VLADIMIR ĐURIĆ: GDE JE MOJA PEĆINA

Odlazak	7
(gde je moja pećina)	8
Gnev	9
Strepnja	10
(kako da te nađem)	11
(noć je udarala kopitom)	12
(čudni su uglovi sobe)	13
Stranac	14
Sizif	15
(kad je napuštao kuću)	16
Pismo bratu	17
Nemir	18
(drveno zvono)	19
Osuđen	20
(nemirne bore)	21
Oept	22
Noć u Trogiru	23
(prolazim)	24
Buntovnik	25
(ipak je ostalo nešto)	26

LAZAR FRANCIŠKOVIĆ: MRGINJ

(Ispod krstina i)	29
Most	30
Subotica	31
Subotica još jednom	32
Salaš	33
Nadničarska	34

Nana	35
Snaša	36
Ona	37
Jesen je doba izgubljenih sinova	38
Tornjevi	39
Jablan	40
Žito	41
Vinogradi	42
Nebo	43
Tišina	44
Fijaker	45
Vjetar	46
Nada	47
(Kukuružnja i sirak)	48

IVICA MANJĐUSOV: PROLAZNA STRANA SVETA

Zemlja	51
(velike kamene lopte)	52
(budi slomljena sada)	53
(glas se umorno talasa)	54
(žuto)	55
(ptica se u)	56
(istorija sam)	57
Pokojnik	58
(nekad su slike bile)	59
(velike vatre)	60
(mogu samo)	61
(pustio sam ljude)	62
(cvetovi korenje)	63
(tišina)	64
(spava sa mrakom)	65
(noć nad nama)	66
(da sam je rukom)	67
(stao je neko)	68
(dan je)	69
(može vasiona nestati)	70

»OSVIT«
IZDAVAČKO ODELJENJE ČASOPISA
»RUKOVET«
REDAKTOR
VLADIMIR STEVANOV
TEHNIČKI UREDNIK
TIBOR PETRIK
KOREKTOR
IVO POPIĆ
NASLOVNA STRANA I ILUSTRACIJE
TIBOR PETRIK
ZA IZDAVAČA
JOSIP KLARSKI

Na osnovu mišljenja Pokrajinskog sekretarijata za kulturu, nauku i obrazovanje SAPV broj 413-112/77 od 25. marta 1977. godine na ovu knjigu se ne plaća porez na promet proizvoda.

GZ »Panonija« Subotica 77-1026

nik urezuje svoj lik u sve čega se dotakne. I u svemu otkriva **mirise zemlje** na kojoj je rastao i iz koje je izrastao, mirise svoje Vojvodine i svoje Subotice i onih, trošnih već i prokislih, salaša subotičkih. Francišković peva jednu Suboticu koja je bila, onu iz dečinstva. Onu koja se prostire od zemlje do neba. Onu koja se nad mrginjem, graničnikom, međašem, u nedoumici našla.

Ivica Manđusov se u knjizi predstavlja ciklusom **Prolazna strana sveta**. Svojim poetskim govorom, ovaj mladi pesnik uspeva da se izbori sa misli koja ga opseda. Traži se pesnik u vremenu, pokušava da se odredi u prostoru, sappiće se o **viziju sveta**, o **vatre što tinjaju**, o **zagonetke smrti**. Sve je, čini mu se, prolazno. Sve **gubi smisao daljinom**. Na trenutak, jedino se Zemlja učinila nešto trajnjom. No, nakon sveg tog razmišljanja, pesnik, ta **trula jednacina željna avanture**, iza privida prolaznosti, prepoznaje život. Prepoznaje, čak, sebe kako, nakon što je sve postalo **apsolutno ništata**, grli, oživotvoruje ništavilo.

Vladimir Stevanov

Izdavačko odeljenje časopisa
„RUKOVET“

CROATICA

BIBLIOTECA

ZKVH SUBOTICA

K
FRA
Z

